

Centrum för språk- och litteraturdidaktik, CSL

Forskningsprogram 2017–2019

Centrum för språk- och litteraturdidaktik, CSL, utgör en mångvetenskaplig ämnesdidaktisk miljö där forskare och lärare från flera ämnen samverkar kring ämnesdidaktisk forskning och utvecklingsarbete som tar sin utgångspunkt i problem, frågor och utmaningar i och i anknytning till skolan. Forskarna inom CSL är aktiva i forskningsmiljöer vid Karlstads universitet och i nationella, nordiska och internationella nätverk. CSL kommer dessutom, tillsammans med centrumbildningarna CSD och SMEER, att ingå i den nybildade ämnesdidaktiska forskargruppen ROSE. I CSL deltar forskare och lärare från ämnena engelska, litteraturvetenskap, pedagogiskt arbete, spanska, svenska språket och svenska som andraspråk. Till forskningsmiljön hör också gästande forskare såsom gästprofessorer och postdoktorer som har rekryterats externt. Forskningen inom CSL är av relevans för såväl lärare och elever som för lärarutbildningen. Den är praxisinriktad och ibland ämnesövergripande och det finns ett väl fungerande och ömsesidigt givande samarbete med yrkesverksamma lärare på olika utbildningsstadier från förskola till universitet.

Målbild

Sedan 2010 fungerar CSL som en organisatoriskt sammanhållen centrumbildning med styrelse och vetenskaplig ledning. Våra forskare arbetar tillsammans kring språk- och litteraturdidaktiska frågor inom universitetet, men också på nationella och internationella arenor där vi verkar för att utveckla samarbeten kring ämnesdidaktisk forskning. Gästlärare och gästprofessorer inbjuds att hålla seminarier, granska, diskutera och utveckla forskningsprojekt.

I målbilden för perioden 2017–2019 ingår ytterligare utveckling av det nationella och internationella samarbetet och kontakterna mellan skola och universitet. I målbilden ingår att öka den vetenskapliga produktionen inom CSL av böcker, artiklar, bokkapitel, läroböcker och konferensbidrag. Vi arbetar också vidare för att knyta fler forskare till verksamheten och att stärka vår forskningsmiljö genom uppbyggnad underifrån i form av doktorandtjänster och postdoktorsanställningar.

Genom interna medel möjliggör vi vetenskaplig meritering för forskare inom CSL. Målet fram till 2019 är att tre av CSL:s docenter uppnår professorskompetens, att tre av lektorerna uppnår docentkompetens, att fyra av doktoranderna disputerar och att en av dem avlägger licentiatexamen under programperioden.

I syfte att utveckla nationellt och internationellt nätverkande avser CSL att stärka konferensverksamheten. Under 2016 arrangeras SMDI (Nationella nätverket för svenska med didaktisk inriktning), och under 2017 står CSL värd för OFTI-konferensen (Områdesgruppen för forskning om tal och interaktion) samt under 2018 för ASLA-konferensen (Den svenska föreningen för tillämpa språkvetenskap/Association suédoise de linguistique appliquée). Under 2017 kommer också ett symposium ordnas under rubriken *Uppkopplad uppväxt*. Under perioden kommer vi även att bygga upp och utveckla vår relation till den nyetablerade starka forskningsgruppen ROSE. I ett längre perspektiv avser vi att verka för att ansöka om ett större forskningsprogram hos nationella finansiärer.

Forskningsinriktning

För att nå våra uppsatta mål valde vi i vårt förra forskningsprogram att effektivisera verksamheten

och prioriterade finansiering av praxisnära, språk- och litteraturdidaktisk forskning som anknyter till nu pågående forskningsprojekt.¹ Satsningen har resulterat i ett stadigt ökande av publikationer, förnyade forskningsansökningar samt forskningsanslag från VR (se CSL:s hemsida). Anknytningen till pågående projekt har banat väg för CSL mot en fördjupad, vetenskaplig produktion av hög kvalitet, sett ur såväl nationellt som internationellt perspektiv.

För 2017–2019 avser CSL fortsätta satsningen på redan etablerad forskning/etablerade forskare för att säkerställa högkvalitativ forskning och en hög publiceringsgrad. Samtidigt görs även en strategisk satsning på juniora forskare för att säkerställa att antalet seniora forskare i miljön utökas. Med en språk- och litteraturdidaktisk inramning, riktas vår forskning under perioden i huvudsak mot

- flerspråkighet/multilitteracitet: definieras i den europeiska gemensamma referensramen för språk som kommunikativ kompetens där alla språkkunskaper och språkerfarenheter ingår och där olika språk är förbundna med och påverkar varandra, men det finns fler sätt att konceptualisera flerspråkighet. Forskning om flerspråkighet kan även handla om studier av diskursiva och interaktionella praktiker där språkanvändare alternerar mellan olika språkliga resurser, om hur flera språk kommer till användning i undervisning, eller om hur identitetsfrågor är kopplade till språkanvändning.
- multimodalitet: olika teckenvärldars sätt att skapa betydelse och där de olika teckenvärldarna ses som likvärdiga och i ett ickehierarkiskt förhållande till varandra. Studier utifrån ett multimodalt perspektiv kan alltså inbegripa texter och textskapande som medieras via digitala och/eller analoga redskap.
- bedömning: i första hand avseende skolans bedömningspraktiker relaterade till språkförmågor såsom skrivande, läsande och muntlighet. Här omfattas bland annat forskning om bedömningsars validitet och reliabilitet, bedömningens sociala dimensioner liksom studier av hur bedömarkompetens kan utvecklas och hur kvalitet i bedömning av språkförmågor kan säkras på systemnivå.

Samverkan

CSL:s forskare är aktiva i svenska och internationella nätverk med anknytning till CSL:s forskningsområden och har flera internationella kontakter. Flera forskningsprojekt bedrivs i samverkan med andra lärosäten. Som exempel kan nämnas samarbete med Helsingfors universitet och Åbo akademi i Finland samt Oslo universitet, Norges teknisk-naturvetenskaplige universitet (NTNU) och Högskolan i Hedmark i Norge. Dessa samarbeten avser vi att utveckla under perioden. Inom ramen för ROSE ingår CSL-forskare i planerade nya samarbeten och ämnesdidaktiska forskningsprojekt i relation till internationella lärosäten. Genom regelbunden utlysning av medel för forskning och konferenser bidrar CSL till att ge såväl juniora som seniora forskare möjlighet att vistas i internationell miljö och medverka vid internationella konferenser.

ROSE, i samverkan med CSD och SMEER

Den nybildade starka forskningsgruppen Research on Subject-specific Education (ROSE) är ett resultat av långvariga samarbeten mellan centrumbildningarna vad gäller gemensam seminarie- och konferensverksamhet, samt gemensamma forskarutbildningskurser, masterprogram och forskningsprojekt. Under programperioden 2017–2019 kommer CSL:s forskare att ingå i ROSE tillsammans med forskare från de ämnesdidaktiska centrumbildningarna CSD och SMEER. Under perioden behöver verksamheterna i CSL och ROSE knytas till varandra till exempel genom gemensam finansiering av projekt och andra forskningsaktiviteter. Eftersom CSL delvis är en

---

¹ Se CSL:s hemsida för presentationer av pågående projekt.

rekryteringsbas för ROSE bör en del av CSL:s forskningsinriktning överensstämma med målen för ROSE. Samtidigt behöver CSL erbjuda möjligheter för forskning och forskare som inte direkt anknyter till pågående forskning inom ROSE. Etablerandet av ROSE innebär att en ny seminarieverksamhet kommer att starta. CSL:s seminarieverksamhet kommer att fortgå som tidigare och anpassas till och komplettera utbudet av seminarier hos ROSE.

Regional samverkan

Under perioden arbetar vi för att etablera en forskarskola där regionala aktörer som Region Värmland och ett antal kommuner också finns med. Flera av våra pågående forskningsprojekt bygger också på en nära samverkan med skolor i regionen. Detta samarbete avser vi att upprätthålla under perioden. Utöver forskningsprojekten arrangerar vi årligen CSL-dagen som vänder sig till verksamma lärare och där vår aktuella forskning presenteras. Vi vill också vidareutveckla modellen med workshops i kombination med externt inbjudna föreläsare.

Den praxisnära forskningen är en viktig förutsättning för ökad forskningsanknytning i lärarutbildningen och därmed också för CSL. Också denna verksamhet kommer att fortgå och utvecklas under perioden 2017–2019. CSL:s forskare samarbetar med verksamma lärare i ett antal forskningsprojekt. Dessa är det kombinerade forsknings- och kompetensutvecklingsprojektet *Likvärdig bedömning*, forskningsprojektet *Testa tal, tala under test: Interaktion och bedömning av muntliga färdigheter i språk*, de klassrumsorienterade forskningsprojekten *Uppkopplade klassrum*, *Att överbrygga glappet mellan skolengelska och fritidse Engelska*, *LISA*-projektet (*Linking instruction and student achievement*) samt *Fortbildning på Facebook*, där vi också kommer att upparbeta nya samarbeten. Forskare som är knutna till centrumbildningen arbetar med lärarfortbildning inom *Läsluft. Nätverket värmländska läs- och skrivutvecklare* samverkar med CSL kring seminarier och föreläsningar och i utvecklingen av praxisnära forskningsprojekt. Samarbetet med skolverksamheten är tänkt att leda dels till att forskning diskuteras och används i skolan, dels till ett fortlöpande utbud av föreläsningar och seminarier kring ämnesdidaktisk forskning. Samarbetet med RUC är också en viktig och självklar del av CSL:s verksamhet. CSL uppmuntrar också samverkan med myndigheter och andra aktörer med anknytning till skolväsendet och har för avsikt att fördjupa och utveckla kontakterna under de kommande åren.

Principer för utlysning av forskningsmedel, granskning av ansökningar och uppföljning av forskningsprojekt

Utlsynning av medel för forskning sker årligen i september via CSL:s mejllista. I utlysningstexten framgår till vad och av vem forskningsmedel kan sökas samt övriga kriterier för medelstillsdelning. Medlen för 2017–2019 avser lektorers forskning och kommer, som framgått ovan, att riktas särskilt mot praxisnära språk- och litteraturdidaktisk forskning med anknytning till något av CSL:s aktuella forskningsområden. Ansökningar från nydisputerade/juniora forskare tas gärna emot. För att främja tillsvidareanställda adjunkters vetenskapliga meritering medger CSL även att adjunkter knyts till projekten. Expenser, t.ex. kostnader för resor i samband med fältstudier eller för inköp av för projektet nödvändig utrustning, ska tas upp i ansökningar om forskningsbidrag. Bidrag för att täcka mindre utgifter kan dock ges löpande under året.

Ansökningarna bereds av CSL:s vetenskapliga ledare och granskas och rangordnas vid behov av externa bedömare utanför CSL:s styrelse. För att komma ifråga för medelstillsdelning krävs att man har disputerat inom relevant forskningsområde samt att man har en anställning som omfattar minst 50 % vid Karlstads universitet. I bedömningen läggs stor vikt vid vetenskaplig kvalitet, genomförbarhet och relationen till CSL:s forskningsinriktning. Andra kriterier som beaktas vid fördelning av medel är aktivitet inom CSL:s verksamhet samt publikationer och konferensdeltagande i relation till tidigare erhållna forskningsmedel. Även andra strategiska överväganden kan komma att beaktas, som till exempel tidigare tilldelningar eller befintliga externa medel. Beslut om tilldelning tas av CSL:s styrelse.

Redovisningskrav, textbearbetning och publicering

De forskare som erhåller medel från CSL ska i slutet av varje verksamhetsår redovisa genomfört arbete vid ett gemensamt CSL-seminarium. Genom redovisningskravet vill CSL stimulera till publicering och underlätta medverkande forskares arbete, så att projekten utmynnar i presentationer vid konferenser, vetenskapliga artiklar i internationella och nationella tidskrifter och ansökningar om extern finansiering.

Principer för ansökan om medel för konferensdeltagande

Medel för resor till och deltagande i konferenser utlyses två gånger årligen (i februari och i september). Utlysningarna sker via mejl, på CSL:s sändlista. För att få medel krävs ett accepterat konferensabstract eller antaget paper inom CSL:s forskningsområde. Ansökningarna bereds av CSL:s vetenskapliga ledare. Beslut om tilldelning fattas av CSL:s styrelse.

För CSL

Christina Olin-Scheller

vetenskaplig ledare

Marika Kjellén

bitr. vetenskaplig ledare